

Základní škola a Mateřská škola Vrchoslavice,
okres Prostějov, příspěvková organizace
č.p. 1, 798 27 Vrchoslavice

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLNÍ DRUŽINY	
Č. j.	ZSMSVRCH/189/2023
Vypracovala:	Iva Baláková, vedoucí vychovatelka ŠD
Schválila:	Mgr. Petra Klusalová, ředitelka školy
PR projednala dne:	29.8.2023
Směrnice nabývá platnosti od:	4.9.2023
Změny ve směrnici jsou prováděny formou číslovaných písemných dodatků, které tvoří součást tohoto předpisu.	
Tato směrnice ruší platnost přechozího školního vzdělávacího programu školní družiny ze dne 2.9. 2020	

OBSAH

Identifikační údaje	4
Charakteristika školní družiny	5
Charakteristika školního vzdělávacího programu pro školní družinu	5
Délka a časový plán vzdělávání	5
Cíle výchovně – vzdělávací práce ve školní družině.....	6
Požadavky pro volný čas	6
Požadavek pedagogického ovlivňování volného času	6
Požadavek dobrovolnosti	6
Požadavek aktivity	6
Požadavek zajímavosti a zájmovosti	6
Požadavek citlivosti	6
Požadavek seberealizace	6
Formy vzdělávání	7
Druhy činností zájmového vzdělávání	7
Metody zájmového vzdělávání	8
Zvláštní režim práce	9
Personální zabezpečení	9
Prostorové podmínky	10
Materiální a technické podmínky	10
Ekonomické podmínky	10
Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví	10
Psychosociální podmínky	11
Podmínky přijímání účastníků a podmínky ukončování docházky	11
Podmínky pro vzdělávání účastníků se speciálními potřebami	12
Evaluace pedagogického procesu	12
Evaluace účastníků	13
Obsah vzdělávání	13
Očekávané výstupy	13
Průřezová témata	14

Tematické okruhy	14
1. Místo, kde žijeme – kompetence občanské	14
2. Lidé kolem nás – kompetence k řešení problémů, komunikativní a sociální	14
3. Lidé a čas – kompetence k trávení volného času	14
4. Rozmanitosti přírody – kompetence k učení	14
5. Člověk a jeho zdraví – kompetence komunikativní, sociální a občanské	14
6. Člověk a svět práce – kompetence pracovní a digitální	15
Klíčové kompetence a strategie jejich naplňování	15
1. Kompetence k učení	15
2. Kompetence k řešení problémů	15
3. Kompetence komunikativní	15
4. Kompetence sociální a personální	15
5. Kompetence občanské	15
6. Kompetence pracovní	15
7. Kompetence k trávení volného času	15
8. Kompetence digitální	15
Příloha č. 1: Přehled činností	16
Člověk a jeho zdraví	16
Lidé a čas	16
Lidé kolem nás	17
Místo, kde žijeme	17
Rozmanitosti přírody	18
Člověk a svět práce	18
Zveřejnění školního vzdělávacího programu školní družiny	19

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název dokumentu:

„S tím, co vím, se ve světě neztratím“- Školní vzdělávací program školní družiny
Č.j.: ZSMSVRCH/189/2023

Název zařízení:

Školní družina při ZŠ a MŠ Vrchoslavice

Adresa školy:

Základní a Mateřská škola Vrchoslavice
č.p.1, Vrchoslavice 798 27
IČO: 75 02 43 22

Kontakty:

telefon: +420 582 386 302
web: www.zsamsvrchoslavice.cz
e-mail: skola@zsvrchoslavice.cz

Zřizovatel:

Obecní úřad Vrchoslavice
Vrchoslavice 100
798 27 Němčice nad Hanou
telefon: +420 582 386 081, 734 652 683
e-mail: obec@vrchoslavice.cz
web: www.vrchoslavice.cz
IČO:00288942

Ředitelka školy:

Mgr. Petra Klusalová

Vedoucí vychovatelka:

Iva Baláková

Platnost dokumentu: od 4.9. 2023

Účinnost ŠVP ŠD: od 4.9. 2023

Tento vzdělávací program je sestaven na dobu jednoho vzdělávacího cyklu.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍ DRUŽINY

Školní družina je součástí Základní školy a Mateřské školy Vrchoslavice, okres Prostějov, příspěvková organizace se sídlem č.p.1, Vrchoslavice 798 27.

Družinu mohou navštěvovat žáci 1.- 5.ročníku, kapacita je 40 žáků.

Základní škola Vrchoslavice provozuje 2 oddělení školní družiny, které pro svou činnost využívají kmenové učebny ve 2. NP.

I. oddělení školní družiny má kapacitu 22 žáků, je provozováno v kmenové učebně II. třídy.

II. oddělení školní družiny má kapacitu 18 žáků, je provozováno v kmenové učebně III. třídy

V uvedených prostorách školní družiny lze poskytovat školské služby maximálně 40 osobám.

Školní družina má k dispozici k odpočinkové činnosti relaxační a čtecí koutek na chodbě v 2. NP.

Pro práci na PC využívá III. třídu a pro práci na interaktivní tabuli využívá II. třídu. Ke sportovní a pohybové činnosti využívá školní hřiště, dopravní hřiště nebo fotbalové hřiště a sokolovnu v obci.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU

Program školní družiny navazuje na program školy, své činnosti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí školy.

Ve školní družině vedeme účastníky k racionálnímu využití volného času, zaměřujeme se na práci v týmu, zdravou soutěživost, rozvoj tělesné zdatnosti, také samostatnosti, zodpovědnosti, spolupráce.

Zájmové vzdělávání uskutečňujeme formou zájmových, vzdělávacích a spontánních činností, relaxace a odpočinku, výchovou a hrou.

Podporujeme vztah k lidem, přírodě. Učíme chránit své zdraví, vedeme k otevřené komunikaci, schopnosti spolupracovat a respektovat druhého. Také podporujeme estetické vnímání, vedeme k tvořivosti. V neposlední řadě rozvíjíme schopnost sebehodnocení a rozhodování.

Účastníkům se speciálními vzdělávacími potřebami věnujeme podle charakteru a stupně jejich znevýhodnění zvláštní pozornost při začleňování do volnočasových aktivit.

Pro talentované účastníky máme připravené doplňkové aktivity v oblasti jejich zájmů.

DÉLKA A ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ

Školní vzdělávací program školní družiny je vytvořen na dobu jednoho vzdělávacího cyklu (září – červen školního roku) pro žáky 1. stupně ZŠ. Délka a časový plán vzdělávání probíhá ve školním roce v rámci provozní doby školní družiny:

Ranní provoz: 6.30 – 7.30 hod. v prostorách I. oddělení.

Odpolední provoz: I. oddělení 11.25 – 16.30 hod.

II. oddělení 12. 20 – 15.30 hod.

Odpolední provoz do 15.30 hod. zajišťují 2 oddělení školní družiny, po 15:30 hodině se provoz slučuje do 1 oddělení školní družiny.

V rámci jednotlivých tematických okruhů využíváme další krátkodobější plánování:

- každodenní působení vycházející z daného tématu s možností přizpůsobení se dané situaci, časovým podmínkám, věkovému složení účastníků zájmového vzdělávání, jejich individuálním možnostem a potřebám, aktuálním novým postupům, technikám, nápadům apod.
- týdenní skladbu zaměstnání
- příležitostné akce, které přesahují rámec daného oddělení, organizované pro více oddělení školní družiny.

CÍLE VÝCHOVNĚ – VZDĚLÁVACÍ PRÁCE VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

Zájmové vzdělávání ve školní družině naplňuje svými specifickými prostředky obecné cíle vzdělávání dané školským zákonem. Účastníky vedeme k všestrannosti, rozvíjíme jeho poznání, osvojování základních hodnot, na kterých je založena naše společnost, vedeme je k samostatnosti a schopnosti projevit se jako osobnost působící na své okolí, vytváříme u dětí potřebu projevit pozitivní city v chování, jednání. Připravujeme je na citlivé vnímání prostředí i přírody, vztahů k lidem s patřičnou ohleduplností a tolerancí. Učíme se žít společně s ostatními. Ve školní družině účastníci odpočívají během klidových i aktivních činností, součástí režimu je i příprava na vyučování.

Rozvoj osobnosti představuje komplexní rozvoj vědomostí, dovedností, návyků, aktivní zájem o dění v okolí, rozvoj komunikace, sociálních kontaktů, zvědavosti, odvahy projevit se, umět zaujmout postoj k určité situaci. V účastnících posilujeme sebejistotu. Učíme je žít v duchu základních lidských a etických hodnot.

POŽADAVKY PRO VOLNÝ ČAS

Požadavek pedagogického ovlivňování volného času

Při všech činnostech vychovatelka účastníky vhodně motivuje, navozuje situace, chválí, kladně hodnotí, oceňuje a podněcuje k dalším aktivitám. Volný čas naplňuje přiměřenými aktivitami, umožňuje výběr činností.

Požadavek dobrovolnosti

Činnosti přizpůsobujeme věku a dovednostem účastníků, vhodnou motivací povzbudíme zájem o nabízenou činnost, umožníme zapojení všech.

Požadavek aktivity

Při výběru činností dbáme na to, aby se mohli zúčastnit v případě zájmu všichni, aby tak ve vybrané činnosti dosáhli úspěchu. Snažíme se, aby se účastníci podíleli na přípravě aktivit, také na jejich hodnocení.

Požadavek zajímavosti a zájmovosti

Vybíráme činnosti různorodé a pestré, jiné než ve vyučování. Vycházíme ze zájmu účastníků. Volíme kolektivní činnosti, při kterých všichni spolupracují.

Požadavek citlivosti

Aktivity ve školní družině vybíráme tak, aby vyvolávaly kladné emoce, radost z objevování a překonávání překážek. K jednotlivým činnostem přistupujeme citlivě a individuálně.

Požadavek seberealizace

Účastníky ponecháváme realizovat činnost podle jejich uvážení, vytváříme prostor pro radost a uspokojení z vykonané práce. Posilujeme zdravé sebevědomí.

Zájmové vzdělávání ve školní družině probíhá formou zájmových, vzdělávacích a spontánních činností, relaxací, odpočinkem, výchovou a hrou.

FORMY ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Zájmové vzdělávání, které provádí školní družina, probíhá především vlastní činností dětí, jejich interakcí s okolím (s vnějšími podněty) a získávanou vlastní zkušeností. Vše má být založeno na přímých zážitcích z činností, vycházejících částečně z individuální volby, dětské zvědavosti, potřeby zaměstnávat se, bavit se a komunikovat. Ve struktuře činností jsou proporčně zastoupeny činnosti řízené a spontánní.

ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ USKUTEČŇUJEME TĚMITO FORMAMI:

Pravidelná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost

pravidelná činnost je dána týdenní skladbou zaměstnání a tematickým plánem jednotlivých oddělení a představuje zejména organizované aktivity

Spontánní individuální činnost

zahrnuje každodenní individuální klidové činnosti po obědě, při pobytu venku, spontánní hry v ranní družině a tzv. koncové družině, kdy jsou oddělení spojována

Individuální činnost

vytváří podmínky pro rozvoj nadání účastníků ZV i pro práci s integrovanými jedinci – pomoc, podpora, povzbuzení

Osvětová činnost

poskytuje informace v oblasti prevence sociálně – patologických jevů, rizikového chování, zdravé výživy a životosprávy

Příležitostné činnosti

mimořádné akce, besídky a dílny, vystoupení, projektové dny, besedy a výstavy

DRUHY ČINNOSTÍ ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

odpočinkové činnosti, které mají odstranit únavu. Do denního režimu se zařazují nejčastěji po obědě a dále podle potřeby během dne (stolní společenské hry, námětové hry, klidné zájmové činnosti, poslech, předčítání, četba časopisů apod.). Zařazení odpočinkových činností do denního režimu školní družiny je důležité – jejich organizace a náplň plní psychohygienické poslání.

rekreační činnosti, které slouží k regeneraci sil, převažuje v nich aktivní odpočinek s náročnějšími pohybovými, sportovními, turistickými nebo manuálními prvky.

zájmové činnosti (esteticko - výchovná, pracovní - technická, tělovýchovná, sportovní, turistická, přírodovědná, společensko-vědní) rozvíjejí osobnost dítěte. Umožňují dětem nejen seberealizaci, ale i další poznávání a rozvoj pohybových dovedností. Zařazují se jako činnost skupinová nebo individuální, jako organizovaná nebo spontánní aktivita.

příprava na vyučování (vypracovávání domácích úkolů, zábavné procvičování učiva formou didaktických her, ověřování a upevňování školních poznatků v praxi při vycházkách, soutěžích a dalších činnostech. Získávání dalších doplňujících poznatků při praktických činnostech – vycházky, poslechové činnosti, práce s knihou) zahrnuje okruh činností souvisejících s plněním školních povinností. Důležitá je dobrá spolupráce s třídními učitelkami.

jiné činnosti - činnosti organizované pro více jak jedno oddělení, besedy, výstavy, projektové dny, ...

Obsah a náplň jednotlivých činností přizpůsobujeme časovým podmínkám, věkovému složení účastníků zájmového vzdělávání, individuálním možnostem a potřebám účastníků zájmového vzdělávání, aktuálním novým postupům, technikám, nápadům apod.

METODY ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Metody výchovně – vzdělávacího působení můžeme charakterizovat jako cesty k dosažení výchovně – vzdělávacích cílů.

VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ SE SETKÁVÁME S TĚMITO METODAMI:

- **slovní** (monologické, dialogické, práce s knihou)
- **názorně-demonstrační** (pozorování, předvádění, obrázky, projekce)
- **praktické** (pohybové a pracovní dovednosti, grafické a výtvarné činnosti, pracovní činnosti)

V PRAVIDELNÉ, PŘÍLEŽITOSTNÉ A SPONTÁNNÍ ČINNOSTI VYUŽÍVÁME TÉŽ NÁSLEDUJÍCÍ METODY:

Hra – přináší napětí, uvolnění, radost, prožívání různých rolí, prožívání smyslových zážitků, vybízí k přemýšlení o věcech a jevech kolem nás, zlepšuje motorické schopnosti účastníků zájmového vzdělávání, rozvíjí fantazii a představy.

Učení – nenásilnou a zábavnou formou navazuje na získané vědomosti z vyučování a dále je rozšiřuje, účastníci zájmového vzdělávání získávají nové dovednosti, zkušenosti, návyky, vědomosti, schopnosti a postoje.

Výlety, vycházky a exkurze – spojuje pobyt na zdravém vzduchu se cvičením postřehu, paměti, obratnosti, rychlosti a pohotovosti, umožňuje získávání nových zážitků z přírody, z nových dětských her, podporuje kladný vztah k přírodě.

Besedy, vyprávění, diskuse – přitažlivou formou cvičí postřeh, udržuje důležité informace v paměti a podporuje tvořivé myšlení.

Zájmové aktivity – rozvíjí výtvarné, rukodělné, praktické, hudební a sportovní schopnosti účastníků zájmového vzdělávání, dává prostor k tvořivosti, dává vyniknout v té oblasti, která vyhovuje jejich schopnostem a možnostem.

Skupinové činnosti – učí účastníky zájmového vzdělávání spolupracovat, pomáhat si, dodržovat pravidla.

Motivační projekty – zábavnou formou připomíná zvyky a tradice, státní svátky a významné dny.

Odpočinkové aktivity – umění relaxace, uvolnění, meditace.

ZVLÁŠTNÍ REŽIMY PRÁCE

- Práce účastníků zájmového vzdělávání s počítači

Činnost trvá maximálně 30 minut. U počítače pracují samostatně nebo ve skupince nejvíce tří osob.

- Činnost na hřišti a na zahradě

V případě příznivého počasí je přednostně využíván pobyt venku, na školním hřišti nebo na fotbalovém hřišti.

- Akce mimo objekt školní družiny a školy

O akcích mimo objekt školní družiny jsou účastníci zájmového vzdělávání a jejich zákonní zástupci informováni předem. Všechny akce začínají a končí v objektu školní družiny. Odchod účastníka zájmového vzdělávání z akce bez doprovodu je možný pouze na základě předem dodané písemné žádosti zákonného zástupce.

- Spolupráce s jinými subjekty

Školní družina se pravidelně podílí na akcích organizovaných školou, OÚ Vrchoslavice nebo římskokatolickou farností Vrchoslavice

PERSONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ

I. oddělení – vedoucí vychovatelka školní družiny – dle aktuálního personálního obsazení

II. oddělení – vychovatelka školní družiny – dle aktuálního personálního obsazení

Počet vychovatelek odpovídá počtu otevřených oddělení v daném školním roce. Všechny vychovatelky splňují požadavky na předepsanou odbornou způsobilost, vychovatelky mají zájem o svůj odborný růst, soustavně se dále vzdělávají. Chovají se a jednají profesionálním způsobem – v souladu se společenskými pravidly, pedagogickými a metodickými zásadami výchovně vzdělávací činnosti ve školní družině.

Denní podstatou naší pedagogické práce je tvořivá improvizace, pružné a citlivé reagování na okamžitou situaci. Vnímáme celou osobnost žáka a získáváme jej ke spolupráci. Předáváme nové poznatky a snažíme se vést žáky k citovému prožívání bezprostředních vztahů k okolí. Usilujeme, aby výsledkem byla pohoda a prožitek žáků, jejich zaujetí pro činnost, radostné prožití pobytu u nás v družině.

Ve vztazích mezi vychovatelkami a zákonnými zástupci panuje oboustranná důvěra a otevřenost, vstřícnost, ochota spolupracovat. Zákonní zástupci se kdykoliv mohou informovat o všem, co se ve školní družině děje, mají dostatečný prostor pro vyjádření svých názorů, námětů či připomínek při individuálních konzultacích s vychovatelkou.

PROSTOROVÉ PODMÍNKY

Místnosti jsou různé velikosti, světlé, čisté. Na výzdobě všech prostor družiny se podílejí sami žáci. Kromě vlastních prostor – kmenových učeben II. a III. třídy, využívá školní družina ke své každodenní činnosti i relaxační koutek a hygienické zařízení na 2. NP.

Školní družina má k dispozici i další prostory, například obecní sokolovnu, školní, školkové a dopravní hřiště na základě určených hodin.

MATERIÁLNÍ A TECHNICKÉ PODMÍNKY

Každé oddělení má vlastní skříně, kde jsou uloženy hračky, společenské hry, stavebnice, výtvarné materiály a odborná literatura. Odpočinková zóna je vybudovaná formou koberců a molitanových kostek či podsedáků. Dále jsou v každém oddělení lavice a židle, kde probíhá zájmová a vzdělávací činnost. V I. oddělení je umístěna interaktivní tabule. V II. oddělení se nachází PC. Školní družina má možnost využívat při svých činnostech školní notebooky a tablety.

Prostor mezi třídami je vybaven sedacími vaky a gaučem. Tento prostor využívá školní družina k relaxaci a odpočinkové činnosti.

V kabinetě v přízemí je uloženo sportovní nářadí, také ostatní výtvarné materiály, odborná literatura a lékárnička.

EKONOMICKÉ PODMÍNKY

Ve školní družině nevybíráme školné, děti si platí pouze poplatek za nadstandardní výtvarné potřeby ve výši 300,- Kč na pololetí. Škola přijímá platby v hotovosti jen zcela výjimečně, rodiče platí bezhotovostním způsobem – převodem. Každému dítěti je pro účely plateb přidělen variabilní symbol.

Výši úplaty za zájmové vzdělávání ve školní družině bude od 1. 1. 2024 stanovovat namísto ředitele školy nebo školského zařízení zřizovatel.

PODMÍNKY BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVÍ

Bezpečný pobyt a ochranu zdraví účastníků upravuje vnitřní řád školní družiny, který je samostatnou přílohou a tvoří součást školního vzdělávacího programu pro školní družinu.

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení, které v režimu školní družiny uplatňujeme:

- vhodná struktura a skladba zaměstnání
- dodržování vhodného pitného a stravovacího režimu
- zdravé prostředí užívaných prostor, tj. odpovídající světlo, teplo, bezhlučnost, čistota, větrání, rozměry nábytku
- bezpečné pomůcky
- ochrana před úrazy – opakovaně vysvětlujeme zásady bezpečného chování
- označení všech nebezpečných předmětů a prostor
- dostupnost prostředků první pomoci, kontaktů na lékaře

Lékárnička

Lékárnička pro první pomoc je umístěna v kabinetu ZŠ a je přístupná k ošetření v dopoledních i odpoledních hodinách, telefonní čísla rodičů v případě úrazu jsou vypsána v třídní knize, přehledu výchovně vzdělávací práce a zápisních lístcích pro okamžité informování rodičů o úrazu žáka. Obsah lékárničky je pravidelně kontrolován a doplňován zdravotnicí.

PSYCHOSOCIÁLNÍ PODMÍNKY

Vychovatelky vytvářejí účastníkům zájmového vzdělávání takové prostředí, aby se v něm cítili jistě a bezpečně:

- vytváření pohody prostředí, příznivé sociální klima, otevřená komunikace, úcta, tolerance, empatie, spolupráce a pomoc druhému
- stejná práva, ale i povinnosti. Nikdo není zvýhodňován nebo znevýhodňován.
- věková přiměřenost činností, motivující hodnocení, zpětná vazba při činnostech, chování a hodnocení, převažují pozitivní hodnocení, pochvala, podporují účastníka zájmového vzdělávání nebát se, pracovat samostatně, důvěřovat si
- rozvíjí citlivost pro vzájemnou toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, vzájemnou pomoc a podporu. Dostatečně se věnují vztahům v kolektivu, nenásilně tyto vztahy ovlivňují prosociálním směrem (prevence šikany).
- ochrana před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy, spoluúčast na chodu oddělení, informovanost všech zúčastněných včetně rodičů i veřejnosti o činnostech ve školní družině
- respekt k potřebám jedince, činnosti vycházející ze zájmu účastníků a osvojování si toho, co má pro ně praktický význam, co vede k získání praktické zkušenosti, je tedy všestranným prospěchem a je to zároveň hlavní moment při všech činnostech školní družiny

PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ ÚČASTNÍKŮ A PODMÍNKY UKONČOVÁNÍ DOCHÁZKY

Školní družina má kapacitu maximálně 40 žáků. O zařazení účastníků zájmového vzdělávání do školní družiny rozhoduje ředitel školy ve spolupráci s vedoucí vychovatelkou.

Podmínky k přijetí účastníků upravuje vnitřní řád školní družiny, který je samostatnou součástí školního vzdělávacího programu pro školní družinu. Upravuje také předpisy k ukončení docházky do školní družiny, vymezuje postupy, které je nutno dodržet při mimořádných situacích jako je např. opožděný příchod zákonných zástupců a další neočekávané situace.

Přihlášení do školní družiny provádějí zákonní zástupci účastníků zájmového vzdělávání vyplněním přihlášky, na které upřesní rozsah docházky účastníka zájmového vzdělávání do školní družiny a také jeho způsob odchodu ze školní družiny. V případě jakékoliv změny oproti přihlášce musí zákonný zástupce včas písemnou formou informovat vychovatelku školní družiny. Rovněž odhlášení účastníka zájmového vzdělávání ze školní družiny musí být provedeno písemně zákonným zástupcem.

PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ ÚČASTNÍKŮ SE SPECIÁLNÍMI POTŘEBAMI

Zájmové vzdělávání nabízí významný prostor pro integraci účastníků se speciálními potřebami.

V zájmu účastníků upřednostňujeme ve školní družině individuální formu. Využíváme spolupráce s asistenty pedagoga, spolupracujeme s rodiči či jinými zákonnými zástupci, využíváme poradenské pomoci školy, spolupracujeme se školskými poradenskými zařízeními.

Ve školní družině pracujeme s účastníky se zvláštními speciálními potřebami na základě vypracovaného IVP pro jednotlivého účastníka, dále spolupracujeme s asistentem účastníka, s třídní učitelkou a při zájmovém vzdělávání vycházíme ze všech platných dokumentů, které se vztahují k danému účastníkovi. Asistent pedagoga je u dětí, které mají platné doporučení ŠPP.

Cíl: začlenit účastníky zájmového vzdělávání se speciálními vzdělávacími potřebami nebo účastníky zájmového vzdělávání mimořádně nadané do přirozeného prostředí školní družiny i do širší společnosti.

Podmínky: shoda mezi rodinou a školní družinou k cestě integrace, možnost konzultace s odborníky, příprava vychovatelky po stránce odborné i organizační, eliminace zdraví ohrožujících situací.

Způsoby práce: obohacení a rozšíření zájmového vzdělávání, pomoc se začleněním do kolektivu, konzultace se zákonnými zástupci, zařazování činností stimulujících další rozvoj, poskytování volnosti ve způsobu zájmového vzdělávání.

Organizace: individuální přístup, začlenění do běžných činností školní družiny, zajištění vhodných didaktických a kompenzačních pomůcek.

EVALUACE PEDAGOGICKÉHO PROCESU

Hlavním cílem evaluace je objektivní zhodnocení kvality a efektivity zájmového vzdělávání. Tyto informace nám slouží jako zpětná vazba a prostřednictvím ní vyvozujeme opatření vedoucí ke zkvalitnění zájmového vzdělávání.

Individuální – každá vychovatelka si průběžně hodnotí vlastní práci, hledá nové metody, které by ji vedly ke kvalitnějším výsledkům.

Týmová – evaluaci provádí vychovatelky na poradách školní družiny a pedagogických radách školy. Průběžně si společně hodnotíme vlastní činnost, předáváme si své zkušenosti, řešíme případné vzniklé výchovné problémy, materiální potřeby jako je vybavení pomůckami apod. Společně pak hledáme nová řešení a postupy pro další období.

Pro evaluaci činností v školní družině využíváme informací, které získáme od samotných účastníků při společných besedách, rozhovorech, hrách. Pravidelně se informujeme u třídních učitelů, sdělujeme si své poznatky o žácích. Využíváme informace získané od rodičů, navštěvujeme třídní schůzky. Na základě získaných poznatků a informací průběžně hodnotíme působení vychovatelek v jejich oddělení, pestrost volených činností, navozování tvůrčí atmosféry, způsob komunikace a jednání s účastníky, zvládání tzv. režimových momentů jako je převlékání, sebeobsluha a hygienické návyky.

Dále hodnotíme personální stav ŠD:

- úroveň dalšího vzdělávání v akreditovaných kurzech, samostudium
- stav materiálních podmínek
- zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví

Techniky evaluace:

- průběžné hodnocení denních činností
- porady školní družiny a pedagogické rady školy
- písemné čtvrtletní sebehodnocení, výroční zpráva školy
- prezentace na veřejnosti
- kontrola vedení školy

Hodnotící kritéria:

- vedení činnosti školní družiny
- pestrost činnosti školní družiny
- individuální přístup k účastníkům zájmového vzdělávání
- dodržování BOZ
- rozvoj osobnosti účastníka zájmového vzdělávání
- spolupráce se zákonnými zástupci, prezentace na veřejnosti
- personální stav školní družiny, úroveň dalšího vzdělávání vychovatelek
- materiální podmínky, estetika prostředí

EVALUACE ÚČASTNÍKŮ

V průběhu pedagogického procesu každá vychovatelka spolu s účastníky buduje příznivou atmosféru pro hodnocení jednotlivých činností, zejména pak klademe důraz na využití vyhrazeného času pro každou činnost, tuto vždy dokončíme a jako závěr následuje funkční hodnocení. Využíváme zejména kladné hodnocení, které je motivací do dalších činností.

OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

Školní vzdělávací program školní družiny navazuje na program školy podle tematického celku S tím, co vím, se v životě neztratím a je tvořen na dobu jednoho vzdělávacího cyklu. Obsahuje a nabízí výběr možných činností, které vychovatelky přizpůsobují časovým podmínkám, věkovému složení účastníků zájmového vzdělávání, individuálním možnostem a potřebám účastníků zájmového vzdělávání, aktuálním novým postupům, technikám, nápadům apod.

Zájmovým vzděláváním v oblasti Člověk a jeho svět rozvíjíme poznatky, dovednosti a zkušenosti získané v rodině. Učíme se pozorovat a pojmenovat děje a jevy, jejich vzájemné vztahy a souvislosti, utváříme ucelený obraz světa poznáváním sebe i okolí. Formou her vnímají lidi a vztahy mezi nimi, reagují na podněty ostatních a učí se vyjadřovat své myšlenky a názory.

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY

Účastník zájmového vzdělávání umí naslouchat, soustředit se, vést rozhovor, přemýšlet o druhých, vyjádřit pocity, řešit problém, využívat představivost a fantazii, pozorovat, porovnávat, využívat a zdokonalovat pohybové dovednosti, dodržovat pravidla hygieny, udržovat pořádek, spolupracovat s ostatními účastníky zájmového vzdělávání, organizovat činnost, umí vnímat a prožívat zvláštní chvíle, správně zacházet s knihou a časopisem.

PRŮŘEZOVÁ TÉMATA:

reprezentují v RVP aktuální okruhy problémů současného i budoucího světa a stávají se povinnou součástí základního vzdělávání. Pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot, stávají se příležitostí pro individuální uplatnění i pro vzájemnou spolupráci.

- Osobnostní a sociální výchova
- Výchova demokratického občana
- Výchova k myšlení v evropských souvislostech
- Multikulturní výchova
- Environmentální výchova
- Mediální výchova

Průřezová témata a jejich okruhy jsou začleňovány a prolínají veškerou činností školní družiny.

OBLAST ČLOVĚK A JEHO SVĚT ČLENÍME DO DALŠÍCH TEMATICKÝCH OKRUHŮ:

• Místo, kde žijeme – kompetence občanské

Poznáváme nejbližší okolí, organizaci ve škole a školní družině, vztahy v rodině, také v obci. Využíváme vycházky do okolí školy, návštěvy různých pracovišť v nejbližším okolí. Získané poznatky využijeme při malování, hrách, besedách, povídání. Malujeme dopravní značky. Rozvíjíme slovní zásobu a kultivovaný projev.

• Lidé kolem nás – kompetence k řešení problémů, komunikativní a sociální

Budujeme a osvojujeme si zásady společenského chování a jednání mezi lidmi, uvědomujeme si význam tolerance a vzájemné úcty. Kultivujeme slovní i mimoslovní komunikaci, v praxi se učíme vhodně seznamovat s druhými lidmi, rozvíjíme své vyjadřovací schopnosti, ale také schopnost naslouchat. V praxi využíváme každodenní rituály – přivítání, rozloučení, řešení drobných konfliktů, dodržování pravidel stolování a další. Využíváme hodnotící aktivity – zaměříme se hlavně na klady, vždy se snažíme najít dobré výsledky, kterými povzbuzujeme k další snaze a aktivitě. Zařazujeme i mediální výchovu, využíváme práci s počítači.

• Lidé a čas – kompetence k trávení volného času

Navážeme na znalosti získané ve výuce, jak a proč se čas měří. Každodenním opakováním budujeme správný režim dne. Učíme se respektovat čas, vytvářet si návyky, které vedou ke smysluplnému využití volného času.

• Rozmanitost přírody – kompetence k učení

Seznamujeme se s rozmanitostí přírody, využíváme vycházek a pobytu v přírodě, pozorujeme změny v okolí. Využíváme znalostí z literatury, encyklopedií. Získané znalosti využijeme výtvarně, vytvořené výrobky použijeme k výzdobě třídy. Součástí výzdoby třídy jsou také květiny, o které se učíme pravidelně pečovat.

• Člověk a jeho zdraví – kompetence komunikativní, sociální a občanské

Poznáváme sami sebe, získáváme důležité informace a poučení o nemocech, jejich prevenci, důležitosti dodržování hygieny a čistoty, zdůrazňujeme zodpovědnost každého za své vlastní zdraví. Každodenní aktivity směřujeme k průběžné péči o osobní hygienu, prevenci úrazů. Organizujeme besedy na téma první pomoci. Hrajeme tematické hry s nácvikem tísňového volání. Při pravidelném pobytu venku přiměřenými pohybovými aktivitami předcházíme nemocem, zároveň vytváříme pravidelnou pohybovou aktivitu, která je jedním z prostředků prevence nemocí. Současně zdůrazňujeme i nutnost otužování pobytem venku, za nepříznivého počasí alespoň zajišťujeme dostatečné větrání místností.

- **Člověk a svět práce – kompetence pracovní a digitální**

Seznamujeme se s různými obory lidské činnosti. Žáci přicházejí do přímého kontaktu s lidskou činností a technikou. Hrajeme námětové a společenské hry, stavíme stavebnice. Pracujeme s různými materiály. Učíme se základním dovednostem při práci na PC a tabletech. Pracujeme na interaktivní tabuli.

KLÍČOVÉ KOMPETENCE A STRATEGIE JEJICH NAPLŇOVÁNÍ

Jednotlivé vzdělávací cíle jsou slučovány do rozvíjených kompetencí, které vybavují účastníky zájmového vzdělávání prakticky využitelnými dovednostmi. Prostřednictvím volnočasových aktivit jsou posilovány a rozvíjeny kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, komunikativní kompetence, sociální a personální kompetence, občanské kompetence, kompetence k trávení volného času a digitální kompetence.

- **Kompetence k učení – č.1**

účastník zájmového vzdělávání se učí s chutí, započatou práci dokončí, umí zhodnotit své výkony, klade si otázky a hledá na ně odpovědi, všímá si souvislostí mezi jevy, získané zkušenosti uplatňuje v praktických situacích

- **Kompetence k řešení problému – č.2**

všímá si dění i problémů okolo sebe a hledá řešení, své názory umí obhájit, chápe, že vyhýbání se problémům nevede k cíli, rozlišuje správná a chybná řešení

- **Kompetence komunikativní – č.3**

ovládá řeč, slušně a srozumitelně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky a odpovědi – slovo, gesto, úsměv..., komunikuje bez ostychu, umí vyjádřit vlastní názor, umí naslouchat druhým

- **Kompetence sociální a personální – č.4**

umí plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, k povinnostem přistupuje odpovědně, za svá rozhodnutí zodpovídá a nese za ně důsledky, rozpozná vhodné a nevhodné chování, dokáže přijmout kompromis, respektuje pravidla, umí spolupracovat, bránit se, je tolerantní

- **Kompetence občanské – č.5**

učí se znát svá práva a práva druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdraví své i druhých, respektuje kulturní hodnoty, seznamuje se s tradicemi, umí být tolerantní k odlišnostem a jedinečnosti jiných lidí, učí se nepodléhat negativním vlivům

- **Kompetence pracovní – č.6**

osvojuje si pracovní návyky a postupy, umí pracovat ve skupině, spolupracovat a pomáhat druhým, dodržuje vymezená pravidla, uplatňuje svou tvořivost, originalitu a fantazii, udržuje pořádek a čistotu, dodržuje bezpečnost

- **Kompetence k trávení volného času – č.7**

orientuje se v možnostech, jak trávit volný čas, umí si vybrat ze zájmových aktivit, rozvíjí své zájmy v organizovaných a individuálních činnostech, umí říci ne nevhodným činnostem, aktivně odpočívá a relaxuje

- **Kompetence digitální – č.8**

zvládne jednoduchou práci s počítačem, vyhledává potřebné informace a návody na internetu, dbá na bezpečnost v digitálním prostředí

Příloha č. 1: PŘEHLED ČINNOSTÍ

Člověk a jeho zdraví

Tematický okruh	Průběžné činnosti	Pravidelné činnosti
Zdraví a nemoci	Poznáváme sami sebe, nezapomínáme na základní hygienické návyky, čistotu. Hovoříme o důležitosti dodržování správné hygieny pro zdraví lidí.	Vedeme děti k odpovědnosti k vlastnímu zdraví, kontrolujeme dodržování hygienických návyků, zejména pravidelné mytí rukou.
Zdravotní prevence	Zdůrazňujeme význam správného životního stylu, zdravé stravování, dostatek vitamínů důležitých jako prevence proti nemocem.	Pořádáme besedy o zdravé výživě, rozlišujeme pochutiny a zdravé potraviny.
Pohyb a zdraví	Zaměřujeme se na všechny dostupné pohybové aktivity na naší škole, tj. na sportovní vyžití v sokolovně a na hřišti.	Pravidelné procházky do přírody v okolí školy, hrajeme různé pohybové hry
Bezpečnost a ochrana zdraví	Opakujeme si zásady bezpečného pohybu v dopravě, při hrách a sportování v přírodě, v létě při vodních sportech, zimní sporty jako lyžování a sáňkování a jejich pravidla bezpečnosti.	Při pravidelném sportování si v praxi vyzkoušíme, co je potřeba dodržovat, aby sport byl přínosem pro lidské zdraví. Dbáme na dodržování pravidel při hrách, zejména ve větším kolektivu.

Lidé a čas

Tematický okruh	Průběžné činnosti	Pravidelné činnosti
Základy režimu	Sledujeme dodržování daných zákonitostí provozu ve školní družině, optimální prostor pro využití volného času.	Opakujeme nutná pravidla při každodenních činnostech jako je stravování, odpočinkové činnosti a rekreační čas.
Historické souvislosti	Seznamujeme se s historií formou vyprávění, poslechu. Navazujeme na znalosti získané ve vyučování, například na kalendář přírody.	Vybíráme si literaturu, která názorně vykresluje běh času, zejména historické pohádky, bajky a pověsti, které se vážou k určitému místu.
Organizace volného času	Klademe důraz na správnou organizaci volného času. Dobře rozvržený den skýtá prostor pro větší objem různých aktivit.	Volný čas ve školní družině se snažíme rozvrhnout na více bloků.
Úloha času v životě lidí	Beseda o historii, jak se mění dějiny a jaký význam má čas v lidském životě.	Pondělní povídání o víkendu, jak děti prožívají své volné dny, prázdniny.

Lidé kolem nás

Tematický okruh	Průběžné činnosti	Pravidelné činnosti
Základy komunikace	Učíme se respektu k jednotlivci, k dospělé osobě i ke kolektivu. Rozvíjíme vyjadřovací schopnosti.	Při každodenních rozhovorech hodnotíme úspěchy dětí při řešení různých situací, hledáme správná řešení
Mediální vlivy	Vhodně vybraná aktuální témata rozebíráme z pohledu dětí, učíme se rozlišovat mezi pozitivním chováním a negativními reakcemi.	Věnujeme se aktuálním událostem, hodnotíme, jaké klady a zápory můžeme v dané situaci najít
Zkušenosti z rodiny	Průběžně si sdělujeme své poznatky a zážitky z různých činností a porovnáváme rozdílné přístupy v chování nebo v činnostech.	Besedujeme o víkendech, jak děti tráví svůj volný čas s celou rodinou, hodnotíme vztahy, kreslíme svou rodinu.
Základy společenského chování	Opakujeme zásady slušného chování v různých situacích běžného školního života i v jiných situacích, například při hře nebo běžné komunikaci.	Učíme se kultuře stolování, kultivovaného chování i k zaměstnancům, kteří se starají o stravování, úklid a chod školy.

Místo, kde žijeme

Tematický okruh	Průběžné činnosti	Pravidelné činnosti
Cesta do školy	Během vycházek pozorujeme okolí školy, všímáme si přírody, budov, různého využití domů.	Zdůrazňujeme význam bezpečnosti při samostatné cestě domů.
Naše škola	Klademe důraz na začlenění dětí do chodu školy, učíme se toleranci vůči ostatním dětem i dospělým.	Pečujeme o prostředí třídy, zdůrazňujeme sounáležitost s kolektivem, všímáme si také okolí školy.
Kdo nás chrání	Během vycházek se seznámíme např. s činností dopravní policie, která zajišťuje bezpečnost chodců, cyklistů, motoristů.	Zařazujeme pravidelnou besedu o důležitosti např. dopravní policie, učíme se poznávat dopravní značky.
Jaké známe instituce	Během vycházek zjistíme, v které lokalitě se daná instituce nachází a jakým způsobem se na ní můžeme obracet.	Kreslíme, co jsme si zapamatovali z vycházek, kde se nachází obecní úřad, v jaké lokalitě, co si pamatujeme z nejbližšího okolí této budovy.

Rozmanitost přírody

Tematický okruh	Průběžné činnosti	Pravidelné činnosti
Živá příroda	Povídání o přírodě, živočiších a rostlinách Výrobky z přírodnin zdobíme třídu	Povídání o chovu domácích zvířátek, jak správně pečovat o domácí mazlíčky
Neživá příroda	Vyhledáváme v literatuře nové poznatky a zkušenosti s okolní přírodou.	Povídání o horninách a neživé přírodě, o přírodních katastrofách, o vesmíru.
Ekologické chování	Pozorujeme a hodnotíme správné chování lidí v okolní přírodě.	Zapojujeme se do péče o prostředí kolem školy, pečujeme o květiny ve třídě, upevňujeme kladný vztah ke všemu živému i neživému.

Člověk a svět práce

Tematický okruh	Průběžné činnosti	Pravidelné činnosti
Pracovní činnosti	Pracujeme s tradičním i netradičním materiálem, kombinujeme technik a postupy. Pracujeme podle návodu a předlohy.	Hrajeme námětové a konstruktivní hry, stavíme stavebnice. Pravidelně vykonáváme pracovní činnosti, zkrášluje třídu, školu i okolí. Vyrábíme dárky pro rodiče a seniory
Pěstitelské činnosti	Učíme se o významu rostlin, základních podmínkách pro pěstování, pokusy klíčení semínek. Dlabání dýní, sběr třešní	Práce na farské a školní zahradě. Podzimní a jarní práce. Staráme se o rostliny ve škole a kolem školy. Vyrábíme dekorace z přírodnin.
Učení je hra	Pracujeme s knihou a časopisem, základní práce s počítačem, vyhledávání informací na internetu, ochrana soukromí, umíme používat technické přístroje z běžného života.	Zajímavosti hledáme na internetu či v encyklopedii. Využíváme jako zdroj informací obrázky či videa. Učíme se pracovat s počítačem či tabletem. Pravidelně pracujeme na interaktivní tabuli.

ZVEŘEJNĚNÍ ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU ŠKOLNÍ DRUŽINY

ŠVP pro zájmové vzdělávání ve školní družině při ZŠ Vrchoslavice je všem žákům, pedagogům i rodičům přístupný ve školní družině u vedoucí vychovatelky, dále je umístěn na chodbě v přízemí školy a na webových stránkách ZŠ. Je možno z něj pořizovat opisy, výpisy a kopie.

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ :

- 1) Kontrolu provádění této směrnice je statutárním orgánem školy pověřena vedoucí vychovatelka.
- 2) Touto směrnicí se ruší předchozí znění tohoto dokumentu ze dne 2. 9. 2020.

Zpracovala: Iva Baláková
vedoucí vychovatelka

Mgr. Petra Klusalová
ředitelka školy

Ve Vrchoslavicích 28. 8. 2023

